

Pressiteade

Luxembourg, 11. jaanuar 2023

Reisimise hõlbustamine pandeemia ajal: ELi digitaalne COVID-tõend toimis hästi, muud vahendid vähem

ELi digitaalne COVID-tõend aitas koordineerida reisi piiranguid ELi riikide vahel ja hõlbustas tõhusalt reisimist COVID-19 pandeemia ajal. Muude ELi vahendite mõju oli aga tagasihoidlik, leitakse täna avaldatud Euroopa Kontrollikoja aruandes. Audiitorite hinnangul tegutses Euroopa Komisjon kiiresti, et pakkuda välja sobivad tehnoloogilised lahendused. ELi liikmesriigid kasutasid neid vahendeid aga väga erineval määral, mistõttu oli nende mõju reisimise hõlbustamisele ebaühtlane. Audiitorid kutsuvad ELi üles võimalikeks tulevasteks hädaolukordadeks paremini valmistuma.

2020. aasta märtsis, veidi pärast esimeste COVID-19 juhtumite avastamist, hakkasid liikmesriigid piirikontrolle ja reisi keelde kehtestama. Vaatamata oma piiratud pädevusele rahvatervise poliitikas tegi Euroopa Komisjon mitmeid algatusi, et piirata mainitud meetmete mõju vabale liikumisele. Ta töötas välja mitu vahendit reisimise hõlbustamiseks ja COVID-19 juhtumite tuvastamiseks. Nende hulka kuulusid kontaktide jälgimise lüüs, digitaalsed reisi asukoha vormid koos platvormiga, mille kaudu ELi liikmesriigid saavad neid vahetada, ning ELi digitaalne COVID-tõend. EL eraldas nende IT-vahendite väljatöötamiseks 71 miljonit eurot.

Audiitorid leidsid, et Euroopa Komisjon oli kiiresti rahalist toetust eraldanud ja rakendanud pragmaatilist lähenemisviisi, et vahendid ajalise surve all välja töötada. Kontaktide jälgimise lüüs hakkas toimima juba seitse kuud pärast pandeemia algust ning ELi digitaalne COVID-tõend sai valmis enne, kui liikmesriigid olid oma vaksineerimiskavad lõpule viinud. Seevastu reisi asukoha vormid töötati välja liiga hilja, sest mõned riiklikud lahendused olid juba varem kättesaadavad. Ühtlasi märgivad audiitorid, et Euroopa Komisjon koges mõningate liikmesriikide reserveeritud suhtumist ELi pakutud lahenduste kasutamisse. Selle põhjuseks olid andmekaitse ja muud õiguslikud probleemid, samuti asjaolu, et need liikmesriigid olid juba enda vahendid välja töötanud. Üldiselt võttis komisjon andmekaitseprobleeme siiski tõsiselt ja rakendas IT-turvalisuse häid tavasid.

„Kõige tähtsam oli see, et kõik ELi liikmesriigid võtaksid kasutusele ühised vahendid, et koordineerida vaba liikumise piiranguid ja hõlbustada reisimist, hoolimata enneolematust olukorrast, millega me silmitsi seisime,“ ütles auditi eest vastutav kontrollikoja liige Baudilio

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Tomé Muguruza. „Liikmesriigid ei võtnud kasutusele kõiki ELi vahendeid ning ELi digitaalset COVID-tõendit saatnud edu ei saanud osaks teistele vahenditele.“

Ainult neli liikmesriiki kasutasid ELi digitaalset reisija asukoha vormi ja 2022. aasta veebruariks välja antud ligi 27 miljonist vormist oli üheksal juhul kümnest väljastajaks üks ELi liikmesriik – Itaalia. Ka vahetusplatvormi ei kasutatud peaaegu üldse – 2022. aasta veebruari lõpuks oli seda kasutatud vaid 256 korda (kõik vormid peale ühe pärinesid Hispaaniast). Kontaktide jälgimise rakenduste kasutuselevõtt varieerus märkimisväärselt: 2022. aasta maiks pärines ülekaalukas osa lüüsis olevatest andmetest Saksamaa kasutajatelt (83 %). ELi digitaalne COVID-tõend oli ainus vahend, mida kasutasid kõik liikmesriigid ning isegi 45 kolmandat riiki ja territooriumi. 2022. aasta märtsiks oli välja antud üle 1,7 miljardi tõendi. Audiitorite järelduse kohaselt aitas üksnes ELi digitaalne COVID-tõend koordineerida reisiipiiranguid ELi riikide vahel ja hõlbustas tõhusalt reisimist COVID-19 pandeemia ajal.

Lõpuks märgitakse auditis, et puuduvad konkreetset menetlust nende vahendite kasutamiseks pikemas perspektiivis või nende kiireks taasaktiveerimiseks, kui neid uuesti vajatakse. Näiteks ELi digitaalse COVID-tõendi praeguse õigusliku aluse kehtivus lõpeb selle aasta juunis; kui seda soovitakse uuendada, tuleb läbida tavapärane ELi seadusandlik menetlus.

Selgitav taustteave

Audit hõlmab ajavahemikku 2020. aasta oktoobrist kuni 2022. aasta juunini ning keskendub eelpool loetletud neljale ELi vahendile, sealhulgas ka neile eraldatud ELi rahalisele toetusele. Auditis ei käsitleta ELi rahalisi vahendeid COVID-19 vastu vaksineerimiseks, mida on juba hinnatud [eriaruandes ELi COVID-19 vaktsiinihangete kohta](#).

Audit täiendab kontrollikoja [eriaruannet vaba liikumise õiguse kohta COVID-19 kriisi kontekstis](#) (ilmus 2022. aasta juunis), milles käsitleti Schengeni piirikontrolli pandeemia ajal.

Eriaruanne 01/2023: „Vahendid reisimise hõlbustamiseks ELis COVID-19 pandeemia ajal – asjakohased algatused, mis on kohati edukad, kuid kohati alakasutatud” on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu).

Pressikontakt

Kontrollikoja pressibüroo: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 553 547